

YK0048 Vantaan yleiskaava 2020  
ehdotus (KH 06.04.2020)

Melu- ja ilmanlaatuvaikutusten arvioinnin  
päivitysliite



## Vantaan yleiskaavaehdotuksen melu- ja ilmanlaatuvaikutusten arviointi

Yleiskaavan melu- ja ilmanlaatuvaikutusten arviointi laadittiin yleiskaavaluonnoksen (KH 11.2.2019) perusteella. Tässä liitteessä kuvataan luonnoksesta ehdotukseen tehtyjen muutosten vaikutusta melu- ja ilmanlaatuvaikutusten arvioinnin tuloksiin. Päivitysliitteessä on käsitelty ne yleiskaavaehdotuksen muutokset, joilla arvioitiin olevan vaikutusta alkuperäisiin melu- ja ilmanlaatuvaikutusten arvioinnin tuloksiin.

Yleiskaavan vaikutuksia meluun ja ilmanlaatuun arvioitiin altistumisen näkökulmasta vertaamalla asuinvaltaisten alueiden sijoittumista melualueisiin ja ilmanlaatuviivähykkeisiin nähden sekä toisaalta liikennemäärien ja liikenneverkon kehittymistä suhteessa nykytilaan. Tarkempaa arviointia tehtiin alueilla, joissa muutosten arvioitiin olevan merkittäviä.

Liikenneverkossa ei ole tehty melun ja ilmanlaadun kannalta merkittäviä muutoksia luonnoksesta ehdotukseen. Hakunilassa Hakunilantie oli yleiskaavaluonnoksessa osoitettu sekä liikenneyhteys- että raitiotie -merkinnöillä. Yleiskaavaehdotuksessa liikenneyhteys-merkintä on poistettu Kehä III:n ja Hakunilan keskustan väliltä. Katu jää edelleen myös autoliikenteen käyttöön ja vaikutusten arvioinnin mukaan autoliikenne tällä välillä vähenisi joka tapauksessa ratikan vaikutuksesta. Lisäksi Tikkurilan keskusta-alueelta on karsittu liikenneyhteyksiä, mutta karsinnan ei katsota aiheuttavan merkittäviä muutoksia, sillä tiet ovat olemassa olevia yhteyksiä, jotka säilyvät autoliikenteen käytössä. Vallinojaan Anttilantielle on lisätty liikenneyhteys-merkintä, mutta lisäyksen ei arvioida vaikuttavan liikennemääriin.

Vaikutusten arvioinnissa tarkasteltiin maantien 152 jatkeen vaikutuksia meluun vain sen vaihtoehdon osalta, joka kulkee Vantaan puolella. Yleiskaavaehdotuksessa on luonnoksen tapaan osoitettu vaihtoehtoinen yhteys Tuusulan puolelta yhteystarvemerkinällä, mutta tarkemman sijainnin puuttuessa tarkempia vaikutuksia ei voida arvioida.

Eritasoliittymiä on poistettu Vihdintieltä (Luhtitien liittymä), mt 152 jatkeen varresta (kaksi pohjoisinta) sekä Tuusulanväylältä (Ilmakehän liittymä). Maantie 152 linjaus on siirtynyt hieman pohjoiseen Reunassa, ja Vierumäen TY-alueelle on lisätty se liikenteen yhteystarve -merkintä, jonka tarkoitus on ohjata alueen liikenne Tuusulan puolelle. Kokonaisuuden kannalta liikenneverkon muutokset ovat kuitenkin pieniä eikä niiden katsota eroavan melun ja ilmanlaadun kannalta luonnoksen ratkaisusta. Voidaan siis katsoa, ettei liikennemelulle altistuvien määrä poikkea merkittävästi luonnoksen ratkaisusta.

Lentomelualueet eivät ole muuttuneet luonnoksesta ehdotukseen, mutta lentomelua korostava asumisen päällekkäismerkintä /LM1 on lisätty koskemaan kaikkia asumisen alueiden osia, jotka sijoittuvat lentomelualueelle 1 (Lden yli 60 dB). Yleiskaavaluonnoksessa lentomelua korostava asumisen päällekkäismerkintä /LM1 oli merkitty lyhenteellä /LM2, mutta se sisältö on sama kuin

luonnoksessa. Kivistön keskusta-asumisen alueen päällekkäismerkinnän /LM2 (yleiskaavaluonnoksessa /LM1) määräyksestä on poistettu pientalojen rakentamista rajoittava osuus. Osalla asuinalueista asumisen merkintä on muuttunut hieman suuntaan tai toiseen, mutta yleiskaavan kokonaisuuden kannalta muutokset ovat pieniä eikä lentomelualueille ole osoitettu uusia asuinalueita. Voidaan siis katsoa, etteivät melulle altistuvien määrä poikkea merkittävästi luonnoksen ratkaisusta.

Työpaikka- ja erityisalueiden osalta suurin muutos on Kiilaan Tuusulan rajan ja maantien 152 varauksen väliin lisätty yhdyskuntateknisen huollon (ET) aluevaraus, joka oli yleiskaavassa 2007 osoitettu määräaikaisen yhdyskuntateknisen huollon alueena ja yleiskaavaluonnoksessa M-alueena. Alueelle on vireillä yksityinen ylijäämämaiden sijoituspaikka, jonka toimintaan kuuluisi myös kiviaineksen louhintaa. Toiminta tulee aiheuttamaan melu- ja pölyhaittoja sekä lisääntyvää raskasta liikennettä, joiden määrä ja tarvittavat toimenpiteet haittojen rajoittamiseksi arvioidaan ympäristövaikutusten arviointimenettelyssä sekä ympäristölupaprosessissa. Lavangon moottorirata-alue on muutettu luonnoksen Tilaa vaativan tuotanto- ja varastotoiminnan alueesta (TT) Moottorirata-alueeksi (EM) kuten voimassa olevassa yleiskaavassa 2007. Merkintä vähentää alueen mahdollisia melu- ja pölyhaittoja, kun alue ei muutu kokonaisuudessaan tuotanto- ja varastotoiminnan alueeksi.

Yleiskaavaluonnoksessa tilaa vaativan tuotanto- ja varastotoiminnan alue (TT) Vierumäessä on muutettu tuotanto- ja varastotoiminnan alueeksi (TY). Petaksessa osa yleiskaavaluonnoksen TY-aluevarauksesta on yleiskaavaehdotukseen muutettu TT-alueeksi, jotta mahdollinen Länsi-Vantaan bussivarikko on mahdollista sijoittaa alueelle. Merkinnän muutos vaikuttaa siihen, millaista toimintaa alueille voi sijoittaa. Tuotanto- ja varastotoiminnan alueilla (TY) toiminnot eivät saa aiheuttaa merkittävää ympäristöhaittaa. Molemmat sijaitsevat lentomelualueella, Petas osittain lentomeluvyöhykkeellä 1 (Lden yli 60 dB) ja Vierumäki kiitotien 3 jatkeella.

Yleiskaavaluonnoksessa osoitettiin työpaikka-alueita sekä kaupan alueita muuntuvaksi asumiseen (A/TP ja A/KM). Nyt merkintää ja määräystä on muutettu siten, että A/TP ja A/KM -merkinnät osoittavat asumisen ja työpaikkojen tai kaupan alueet, jotka on varattu molempiin tarkoituksiin. Tarkoituksena ei siis ole muuttaa niitä puhtaasti asumiseen, vaan mahdollistaa molemmat toiminnot. Tämä voi asettaa rajoituksia sekä asumisen että työpaikkatoimintojen ja kaupan suhteen etenkin, mikäli toiminnot aiheuttavat raskasta liikennettä tai logistiikkamelua. Mahdolliset haitat ja asutuksen suojaaminen niiltä huomioidaan kokonaisuuden tarkemmassa suunnittelussa. Vaaralassa osa yleiskaavaluonnoksen asuinalueista (A) on merkitty yleiskaavaehdotuksessa asumisen ja työpaikkojen alueeksi (A/TP). Onko jotain muita työpaikkamuutoksia?

Lisäksi yleiskaavaehdotukseen lisättiin ehdotusvaiheessa yleismääräys: "Ilmanlaatuhaittojen torjunta tulee huomioida jatkosuunnittelussa.", jolla varmistetaan ilmanlaatuhaittojen torjunnan huomiointi jatkosuunnittelussa.

Lähijunaliikenteen jatkuvasti kasvavat matkustajamäärät edellyttävät junatarjonnan lisäämistä. Tämä edellyttää uusia junakalustohankintoja, joita ei puolestaan ole mahdollista tehdä ilman uusia lähijunaliikenteen varikkoja.

Lähijunaliikenteen varikkojen tarpeita ja sijainteja Helsingin seudun alueella on selvitetty Väyläviraston vetämässä selvityksessä (Väylävirasto 25/2020), joka julkaistiin toukokuussa 2020 yleiskaavaehdotuksen nähtävilläolon aikana. Selvityksessä todettiin tarve kunnossapitovarikolle Kehäradan varresta, ja varikolle tutkittiin useita sijainteja Vantaalla. Kunnossapitovarikolla tarkoitetaan junarunkojen säilytykseen varattua aluetta, jolla on mahdollista kunnossapitää, huoltaa

ja tehdä vikakorjauksia kiskoilla liikkuvalla kalustolle sekä säilyttää yö- ja päivätauolle tulevia junia. Varikon mahdolliseen sijaintiin vaikuttivat muun ratatekniset vaatimukset sekä rataa ympäröivä maankäyttö.

Jos uudessa selvityksessä esitettyjä mahdollisia sijainteja lähijunaliikenteen varikoille vertaa yleiskaavaehdotukseen, yksi varikoista on ehdotettu sijoitettavaksi Petakseen tuotanto- ja varastotoiminnan alueelle (TY). Yleiskaavaehdotuksen määräyksen mukaisesti alue on varattu tuotanto- ja varastotoiminnoille, jotka eivät aiheuta merkittäviä ympäristöhäiriöitä.

Junavarikolla ei arvioida olevan merkittäviä melu ja ilmanlaatuvaikutuksia lähiympäristöön. Varikolle saapuvat junat ovat sähköllä toimivaa lähiliikennekalustoa, eli niistä ei esimerkiksi kuulu polttomoottorien ääntä tai tavaravaunujen yhteen kytkennöistä syntyvää ääntä. Lisäksi junilla on alhaiset nopeusrajoitukset varikkoalueella (n. 35 km/h), jolloin niiden liikkuminen on miltei äänetöntä, eikä sitä voi verrata liikenteessä olevan junan ääneen. (HSL 5/2020.)

Varikkoalueella mahdollisesti ääniä aiheuttavat laajemmat kunnossapitotoimet tehdään kunnossapitohallin suljetuissa sisätiloissa. Junien kunnossapito on itsessäänkin varsin hiljaista, joten jopa kunnossapitohallin sisällä on hiljaista. Varikoilla ei käytetä merkittäviä määriä kemikaaleja tai muita ympäristölle haitallisia aineita, ja vähäiset käytettävät aineet kerätään talteen. Varikkoalueen valaistus voidaan katsoa merkittävimmäksi lähiympäristöön vaikuttavaksi haitaksi. (HSL 5/2020.)

Varikoiden tarvitsemat tavaravirrat ovat varsin pieniä eivätkä aiheuta merkittävää tieliikennettä. Varikoiden aiheuttamia liikennemääriä voi verrata esimerkiksi tehtaiden liikennemääriin, minne kuljetetaan raaka-aineita ja kuljetetaan pois valmiita tuotteita. Varikoille tapahtuvan henkilöautoliikenteen määrä on vähäinen. Tästä johtuen työpaikkamääriin varikoiden alueilla ei ole tullut merkittäviä muutoksia yleiskaavaluonnoksesta ehdotukseen, joten kaavan tarkkuustaso huomioiden liikenne-ennusteiden päivittäminen niiden osalta ei ole tarpeen.

Mahdollisen varikon ympäristövaikutukset tulee arvioida hankkeen edellyttämien kaavojen ja muiden tarkempien suunnitelmien yhteydessä sekä ympäristövaikutusten arviointimenettelyssä ja ympäristölupaprosessissa. Mitään päätöksiä eikä suunnitelmia varikon sijoittamisesta Petakseen ei vielä ole, joten mahdollisen hankkeen vaikutuksia ei ole voitu yleiskaavan yhteydessä tarkemmin arvioida.

### **Yhteenveto, johtopäätökset**

Vantaa on väylien ja ratojen halkoma kaupunki, jonka keskellä sijaitsee maan suurin lentokenttä. Yleiskaavalla voidaan ohjata toimintojen sijoittumista yhdyskuntarakenteessa sekä asettamalla esimerkiksi meluntorjuntavaatimuksia melualueille.

Vantaan yleiskaavan 2020 yleispiirteisyyden vuoksi yleiskaavaluonnoksen pohjalta laadittu melu- ja ilmanlaatuarviointi pätee pitkälti myös yleiskaavaehdotuksen osalta ratkaisujen pysyessä melko samoina kuin luonnoksessa. Yleiskaavan ratkaisut tukevat melu- ja ilmanlaatuhaittojen torjuntaa yleispiirteisellä tasolla, mutta jatkosuunnittelulla ja muilla meluntorjunnan ja ilmanlaadun parantamistoimenpiteillä on merkittävä rooli melulle ja ilmanlaadun haitoille altistuvien määrään.

Yleiskaavaluonnoksen perusteella laadittujen vaikutustenarviointien pohjalta merkittävimpiä muutoksia tehtiin lentomelua koskeviin merkintöihin selkeyttämällä lentomelua koskevia määräyksiä sekä lisäämällä yleismääräyksiin ilmanlaatua koskeva yleismääräys.

## **Lähteet**

Lähijunaliikennealueen varikkoselvitys. Vöylävirasto. Helsinki 2020. Vöyläviraston julkaisu 25/2020. 83 sivua ja 5 liitettä. ISSN 2490-0745, ISBN 978-952-317-777-2.

HSL 5/2020. Junavarikon toimintoja. powerpoint esitys